

Veteraner som har deltatt i internasjonale operasjoner representerer en sentral ressurs for både Forsvaret og samfunnet, en kommunal veteranplan er derfor nødvendig for å sikre anerkjennelse, helhetlig ivaretagelse og riktig oppfølging av disse veteranene og deres nærmeste.

Inderøy kommune

Veteranplan

Inderøy kommune

Tidsrom – ev. vedtatt dato

Innhold

1.0 Innledning.....	1
1.1 Målsetting.....	2
1.2 Veteraner i Inderøy kommune	3
1.3 Forutsetning	4
1.3.1 Kunnskap om veteranens levekår.....	4
2.0 Satsingsområder.....	5
2.1 Anerkjennelse.....	5
2.2 Ivaretagelse.....	6
2.3 Oppfølging	6
3.0 Forsvarets tilbud til veteraner	7
4.0 Handlingsplan	8
5.0 Kilder.....	11
6.0 Kontaktinformasjon	12

1.0 Innledning

Deltakelse i internasjonale operasjoner utgjør en sentral del av Forsvarets oppdrag. I dag representerer veteranene fra disse operasjonene en av bærebjelkene i det norske Forsvaret. De er ikke bare en viktig ressurs militært, deres erfaringer og kompetanse har også stor verdi for samfunnet som helhet. Samtidig har de gjort en betydelig innsats i tjeneste for Norge. Det er kanskje ikke allment kjent at rundt 100 000 norske kvinner og menn har deltatt i internasjonale operasjoner siden andre verdenskrig. Veteraner fra ulike operasjoner, som Libanon, Balkan og Afghanistan, sitter igjen med svært ulike erfaringer, men det finnes også klare fellestrekk:

Veteranene våre er erfarne soldater med solid praktisk bakgrunn fra krevende oppdrag, ofte gjennomført under stort tidspress og i komplekse situasjoner der de må håndtere vanskelige vurderinger og etiske dilemmaer.

Mange av oss kjenner noen som har deltatt i en internasjonal operasjon. Det er likevel ikke alltid like kjent hva disse veteranene faktisk har opplevd, hvilke erfaringer de bærer med seg, eller hvilke reaksjoner de kan få i ettertid. Bak hver eneste veteran står det også en familie, som enten blir berørt av det veteranen har vært gjennom, eller som forbereder seg på belastningene ved at et familiemedlem skal tjenestegjøre ute.

Veteraner og deres familier er en viktig del av samfunnet vårt. De trenger et fellesskap som ser dem, støtter dem og anerkjenner innsatsen de har lagt ned. For at samfunnet skal klare å ivareta dette ansvaret på en god måte, er det nødvendig å utarbeide en kommunal veteranplan. En slik plan beskriver hvorfor veteranarbeid er viktig, og hvilke tiltak kommunen skal gjennomføre for å støtte både veteranene og familiene deres.

I 2023 besluttet forsvarssjef Eirik Kristoffersen at veteranbegrepet i Forsvaret skulle utvides til å gjelde alle som har tjenestegjort i Forsvaret. Denne plan begrenses til å omtale veteraner som har tjenestegjort i internasjonal tjeneste gjennom Forsvaret for Norge. Planen evalueres og revideres hvert 4. år.

1.1 Målsetting

Veteranplanen for Inderøy kommune skal bidra til å styrke kommunens evne til å anerkjenne, ivareta og følge opp veteraner og deres familier før, under og etter deltakelse i internasjonale operasjoner. Dette er i tråd med de nasjonale føringene som vektlegger systematisk

oppfølging, bedre samhandling mellom relevante aktører og økt kompetanse i kommunale tjenester. Veteranplanen skal sikre at kommunen tar sitt ansvar som primær tjenesteleverandør på alvor, gjennom konkrete tiltak innen anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging. Den skal også bidra til helhetlig og tverrsektorielt samarbeid og legge grunnlaget for at veteraner og deres familier møtes med forutsigbarhet, respekt og tilgjengelige tjenester når det er behov for det.

De siste årene er det fra myndighetenes side viet økt oppmerksomhet til veteraner.

Stortingsmelding nr. 34 (2008–2009) «Fra vernepliktig til veteran». Om ivaretagelse av personell før, under og etter deltakelse i utenlands operasjoner» (Veteranmeldingen) ble fulgt opp av «I tjeneste for Norge. Regjeringens handlingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandstjeneste» (2011). Målet med handlingsplanen var å styrke samfunnets anerkjennelse og ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste for Norge, og styrke tverrsektoriell kompetanse og samhandling. I 2014 fulgte «I tjeneste for Norge. Regjeringens oppfølgingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste». Veteranplan for Vesterålen bygger på Regjeringens oppfølgingsplan, og fokuserer tiltakene sine på temaene anerkjennelse, ivaretagelse, og oppfølging. I regjeringens oppfølgingsplan fra august 2018 oppfordres kommuner som har innbyggere som har vært i internasjonal tjeneste å utarbeide en kommunal handlingsplan. Dette innebærer blant annet å forbedre samhandlingen mellom aktører i det sivile støtteapparatet, samt å øke kunnskapen og bevisstheten i den sivile sektoren generelt.

En kommunal veteranplan er ikke lovpålagt, men norske kommuner oppfordres sterkt til å utarbeide en egen plan for å sikre god anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner og deres familier. Veiledere fra Forsvaret understreker at kommunene har et sentralt ansvar som primær tjenesteleverandør, og at veteranplaner bidrar til å systematisere arbeidet, styrke kompetansen i tjenesteapparatet og sikre tverrsektorielt samarbeid. Kommunene anbefales derfor å utvikle kommunale eller interkommunale veteranplaner som en del av sitt helhetlige samfunnsansvar (Forsvaret.no 2026). I 2024 la regjeringen frem tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner.

1.2 Veteraner i Inderøy kommune

Oppdaterte tall fra Forsvaret viser at det per 2025 var registrert 62 utenlandsveteraner i Inderøy kommune. Dette inkluderer ikke tall før 1978. Utenlandsveteranene det her vises til

har deltatt i internasjonale operasjoner, men kommunen kan i tillegg ha andre veteraner som har tjenestegjort/ tjenestegjør i annen internasjonal tjeneste. Dette gjelder blant annet personells om bidrar i opptrening av ukrainske soldater. Disse fremkommer ikke i oversikten Forsvaret har per i dag.

1.3 Forutsetning

For å sikre god ivaretagelse av veteraner og deres nærmeste er det viktig at kommunens helsepersonell har kunnskap om de særegne utfordringene denne gruppen kan erfare. Dette innebærer både innsikt i hvordan tjeneste i internasjonale operasjoner kan påvirke psykisk og fysisk helse, og kjennskap til relevante eksterne kompetansemiljøer som kan støtte opp under kommunens arbeid ved behov.

Veteranplanen bygger på prinsippet om tverrsektoriell samhandling og forutsetter at ulike kommunale enheter samarbeider for å gi veteraner et helhetlig og koordinert tilbud. Det skal ikke etableres nye ordninger, men kommunens eksisterende tjenester skal brukes på en mer målrettet måte, med økt bevissthet om veteraners erfaringer og mulige utfordringer. Slik kan kommunen sikre at sitt ansvar overfor veteraner og deres familier ivaretas på en god og kunnskapsbasert måte.

Økt kompetanse om veteraners situasjon og etableringen av en veteranplan vil samtidig styrke kommunens evne til å utvikle tiltak som også kan komme andre brukergrupper til gode, gjennom bedre samarbeid, tydeligere rutiner og økt forståelse for hvordan mennesker kan påvirkes av krevende livserfaringer.

1.3.1 Kunnskap om veteranens levekår

Rapport om Veteraners Levekår (SSB 2013) baserer seg på en utvalgsundersøkelse blant personer som har tjenestegjort i utlandet for Forsvaret eller Politiet. Rapporten beskriver sentrale levekårsindikatorer og sammenligner med referansegrupper fra Statistisk sentralbyrås ordinære levekårsundersøkelser. Stort sett vurderer veteranene tjenesten i utlandet som positiv, men opplevelsen av hvordan de blir møtt av samfunnet ellers er noe mer negativ. Ut ifra undersøkelsen konkluderes at veteraner er en gruppe med høy grad av deltakelse på arbeidsmarkedet sammenlignet med referansegruppene. Sykefraværet er omtrent det samme som referansegruppen. Den høye yrkesaktiviteten er en sentral årsak til at veteraner i hovedsak har høye inntekter. Undersøkelsen viser også at veteraner har minst like god fysisk

og psykisk helse som referansegruppen. Videre at veteraner er aktive sosiale personer med gode nettverk av venner og personer de kan stole på.

Afghanistan-undersøkelsen fra 2012 er en undersøkelse av militært personell som har tjenestegjort i Afghanistan i perioden 2001-2011. Spørsmålene i undersøkelsen var knyttet til psykisk helse. Undersøkelsen viser at de fleste av afghanistan-veteranen har god psykisk helse i gjennomsnitt fire år etter hjemkomst fra Afghanistan, men også at en andel har psykiske helseplager på samme tidspunkt. Nivået av helsesvikt er lavere enn i en tidligere norsk undersøkelse av Libanonveteraner (UNIFIL-undersøkelsen), og også lavere enn hovedtendensen i utenlandske studier av veteraner fra krigene i Afghanistan og Irak. En liten gruppe har psykiske eller fysiske skader som følge av tjenesten. Høy grad av belastning øker faren for stressplager etter hjemkomst, men for de fleste avtar stressplagene over tid.

Utenlandstjeneste gir risiko for psykososialt stress hos familien som kan føre til psykiske problemer. Stressreaksjoner kan føre til konflikter i parforhold og tilpasningsproblemer etter hjemkomst. Et annet funn er at Afghanistan-undersøkelsen viser at en andel har et alkoholforbruk som defineres som risikofylt eller skadelig. Undersøkelsen viser imidlertid at en stor andel av de som har vært med i undersøkelsen opplever utenlandstjenesten og erfaringene som positive. Pilotprosjekt Østerdalen har vært et samarbeid mellom Forsvaret og kommunene Elverum og Åmot for å utvikle og prøve ut ulike modeller for samarbeid - blant annet mellom offentlige instanser og forsvaret. I sluttrapporten for Pilotprosjekt Østerdalen konkluderes det altså med at strukturer og ordninger rundt veteraner må ivaretas. Av dette kan vi lære at det er viktig med å utvikle lokal fagkunnskap rettet mot veteranens utfordringer.

2.0 Satsingsområder

Kommunen bør vise anerkjennelse for veteranenes innsats, selv om det kan være, og er, ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt internasjonalt. Den enkelte fortjener anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for vårt land. Veteranene har deltatt i operasjoner på vegne av den norske stat.

2.1 Anerkjennelse

Inderøy kommune skal anerkjenne veteranenes innsats i internasjonale operasjoner. Den enkelte veteran fortjener anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse på vegne av landet.

Seremonier og offentlige markeringer uttrykker samfunnets anerkjennelse av den enkelte veteran. Slik ivaretar vi historien og knytter bånd mellom Forsvaret og samfunnet. Lokale markeringer viser at veteraner også er en del av lokalsamfunnet.

8. mai er Norges frigjørings- og veterandag. Dette er den viktigste dagen for å markere anerkjennelse for veteraner fra andre verdenskrig og samtidig trekke linjene frem til dagens veteraner. I tillegg er FN- dagen 24. oktober og Forsvarets minnedag (første søndag i november) viktig for veteraner.

2.2 Ivaretagelse

Inderøy kommune er ansvarlig for at personer som er bosatt i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester (jfr. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester). Innbyggere som har deltatt i internasjonale operasjoner, og deres nærmeste skal tilbys faglig oppfølging tilpasset den enkeltes behov. Kommunens helsepersonell bør ha kunnskap om de spesielle utfordringer og helseproblemer veteraner og deres nærmeste kan oppleve, både før, under og etter deltakelse i internasjonale operasjoner.

Kommunens helsepersonell skal også inneha kunnskap om eksterne kompetansemiljøer som kan benyttes i møte med veteraner og deres nærmeste. Kommunen skal ha en egen veterankontakt. Veterankontakten vil ha ansvar for å holde oversikt over kommunens tilbud (til veteraner og deres familier), samt besitte kunnskap om sentrale aktører innenfor feltet og det tilbudet de har. Veterankontakten vil være kommunens kontaktpunkt for andre aktører innenfor feltet og for forsvaret.

2.3 Oppfølging

Forsvaret er selv pålagt en oppfølgingsplikt for sitt personell i ett år etter tilbakekomst fra internasjonal tjeneste. Dette er en plikt om oppfølging som kommer i tillegg til de tjenester kommunen og andre offentlige etater skal yte for sine innbyggere.

I de tilfeller der veteraner har fått helseproblemer som følge av sin tjenestegjøring i internasjonale operasjoner, kan dette også få store følger for deres familier og nærmeste pårørende. Dette kan igjen føre til komplekse utfordringer som vil involvere flere kommunale instanser. I de kommunale tjenestene er fastlegen en nøkkelperson, og fastlegens engasjement og kompetanse omkring belastninger og senvirkninger ved utenlandstjenester er viktig. For noen kan oppfølging fra fastlege være tilstrekkelig, eventuelt kan fastlegen henvise til

spesialisthelsetjenestene. Planen har blant annet som hensikt å bevisstgjøre og bidra til bedre beredskap og tjenester knyttet til veteraner og deres familier.

Samhandling, kunnskap og forståelse blir da viktig for å oppnå en god og helhetlig oppfølging. Tidlig behandling av stressrelaterte plager kan i de fleste tilfeller forhindre at plagene utvikler seg. Mange veteraner opplever det som viktig at helsepersonell besitter et minimum av kunnskap om hva internasjonal tjeneste innebærer.

For barn og ungdom kan fravær av foreldre over lengre tid være en utfordring. Foreldres opphold i krigsområder kan forsterke barns reaksjoner. Personell på skoler, barnehager og helsestasjoner bør ha kompetanse på dette feltet for å være i stand til å gi barn nødvendig støtte. Det er viktig å være bevisst på denne type utfordringer (rvtsmidt, 2026).

3.0 Forsvarets tilbud til veteraner

Forsvaret har flere tiltak, tjenester og aktiviteter for veteraner.

[Forsvaret veteransenter på Bæreia](#) i Kongsvinger er et aktivitets- og rekreasjonssenter, eksklusivt for Forsvarets veteraner og deres familier. Senteret har en rekke tilbud tilpasset veteraner, og en stab som står parat for å gjøre oppholdet best mulig. Veteraner, og deres ektefeller/partner og mindreårige barn, kan benytte senteret både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner. De fleste opphold er gratis, så lenge du bestiller i god tid. Opphold er også gratis for familiemedlemmer til en som tjenestegjør ute. Hit kan alle Forsvarets veteraner komme, uansett når og hvor du tjenestegjorde.

Forsvarets veterantreff- Over hele landet arrangeres det månedlige veterantreff hvor Forsvaret sponser mat, men den enkelte veteran dekker drikke selv.

Disse treffene er populære, og er en naturlig møtearena for mange av Forsvarets veteraner. Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO) bistår med den praktiske gjennomføringen av arrangementene.

Veterantreffene er åpne for alle veteraner uavhengig av om de er med i en organisasjon eller ikke. Pårørende er også velkomne på halvparten av treffene i året. I tillegg har ansatte i Forsvaret, i statlige eller kommunale etater med arbeidsoppgaver innenfor veteranivaretakelse samt ansatte i veteranorganisasjonene adgang til veterantreffene.

Institutt for militærpsykiatri og stressmestring- Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS) er Forsvarets interne ressurs innenfor stressmestring ved kriser, katastrofer og alvorlige hendelser – nasjonalt og internasjonalt

4.0 Handlingsplan

Tiltak	Ansvar	Tidsramme	Aktivitet
8. mai markering Årlig arrangement der veteraner og deres familier inviteres på frigjøring- og veterandagen med ordfører som vertskap. Kransnedleggelse ved minnesmerke utenfor Salberg kirke ved ordfører/ varaordfører. Taler som gir anerkjennelse til veteranene fra 2. verdenskrig og veteraner fra internasjonale operasjoner som Norge har deltatt i etter 2. verdenskrig. Veteraner i Trøndelag inviteres av Forsvaret til Trondheim 8. mai, for å bli hedret og få sine utmerkelser. Ordfører eller varaordfører deltar under seremonien om veteraner fra Inderøy skal hedres.	Kultursjef	Årlig	Gjennomføres årlig i samarbeid med veterankontakt.
Markere FN- dagen 24. oktober FN- dagen markeres i kommunen, og da også på skolene. Sektor oppvekst skal aktivt søke å få veteraner til å bidra inn i FN- dagsmarkeringen. Dersom kommunen skal ha et arrangement eller en markering av FN-dagen utenfor skolen, kan elever i skolen inviteres til dette.	Kommunalsjef Oppvekst og forebygging	Årlig	Det utarbeides en liste med navn på veteraner som tilbyr seg å stille på skoler. Eks: Besøke Telthuset på Steinkjer, i samarbeid med Steinkjersannans venner.
Bruk av kommunens hjemmeside Kommunens veteranplan og veterankontakt gjøres kjent på kommunens hjemmeside. Lenker til aktuelle offisielle nettsider for forsvarets veteraner.	Veterankontakt og kommunikasjon s- ansvarlig i kommunen	Årlig oppdatering	I samarbeid med Veteranorganisasjoner.
Minnesmerker Lokale krigsminnesmerker er kartlagt, og oversikt over disse er å finne i kommunens kulturminneplan (s. 44-45) https://www.inderoy.kommune.no/f/p1/i49ee2f51-3983-423a-8d75-c0540416c452/kulturminneplan.pdf Tilrettelegge ved minnesmerkene for at publikum kan stoppe opp og reflektere ved disse.	Kultursjef	Årlig	Det er i dag lokale lag og foreninger som følger opp vedlikehold av lokale minnesmerker.

Kommunal veterankontakt https://www.forsvaret.no/veteraner/kommunalt-og-offentlig-veteranarbeid/hva-er-en-veterankontakt	Kultursjef, for å etablere veterankontakt	Årlig	Veterankontakten kan være kommunens viktigste ressurs innen kunnskap om veteranfeltet, informasjon om tjenester og utforming og oppfølging av tiltak i kommunens veteranplan.
Kompetanseheving av aktører som kan komme i kontakt med veteraner og deres familier/barn: personell i skole, barnehage og på helsestasjon, barnevern, fastleger og helsepersonell i førstelinjen. Dette bør kommunen ha som ambisjon å gjøre jevnlig, slik at de aktuelle aktørene holder seg fortløpende oppdaterte.	Kultursjef i samarbeid med veterankontakt	Gjennomføres to ganger pr. planperiode.	E-læring om veteraner Meritterende kurs om veteraners psykiske helse for psykologer og leger (RVTS Øst) Veteraner og veteranfamilier - kurs for helsepersonell og andre faggrupper (RVTS Øst) RVTS sine kompetansehevende moduler for • veterankontakter • beslutningstakere i kommunen • pedagogisk personell i skole og barnehage • fastleger • helsepersonell
Eksterne samarbeidspartnere			Lokalt familievernkontor Lokalt NAV-kontor Lokal BUP/DPS

5.0 Kilder

Forsvaret – kommunale veteranplaner

<https://www.forsvaret.no/veteraner/kommunalt-og-offentlig-veteranarbeid>

Stortingsmelding nr. 34 (2008-2009) «Fra vernepliktig til veteran»

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-34-2008-2009-/id560494/?ch=1>

Oppfølgingsplan: «I tjeneste for Norge»

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/dokumenter/dds-oppflgingsplan-materie-kor3.pdf>

NOU 2016: 8. En god alliert – Norge i Afghanistan 2001–2014

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-8/id2503028>

RVTS Midt

<https://rvtsmidt.no/tema/innsatspersonell-fra-internasjonale-oppdrag/Hvem>

Regjeringens tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner (2024-2028)

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/regjeringens-tiltaksplan-for-ankjennelse-ivaretagelse-og-oppfolging-av-veteraner-2024-2028/id3028468/>

6.0 Kontaktinformasjon

Organisasjon	Beskrivelse	Kontaktinformasjon
Inderøy kommune	Veterankontakt	Kommunalsjef helse og omsorg Elin Vinje Elin.elisabeth.steinland.vinje@inderoy.kommune.no Tlf: 934 26 968
NVIO Inn-Trøndelag	Norges Veteranforbund for internasjonale operasjoner	Carl.ulven@gmail.com Tlf: 950 42 710 Pizzatreff: carinae@hotmail.com Tlf: 932 64 408
NVIO Trøndelag		https://trondelag.nvio.no/post@nvio.no Tlf: 940 12 200
NVIO Trøndelag MC Innherred		Fam.waagan@ntebb.no Tlf: 413 05 336
SIOPS- Skadde i internasjonale operasjoner	Bistår i oppfølging og veiledning i møtet med det offentlige, juridisk hjelp og eksperthjelp innen økonomiske spørsmål.	https://www.siops.no/post@siops.no Tlf: 22 69 56 50
Kameratstøtte-telefonen	En landsdekkende, døgnbemannet hjelpetelefon hvor du får snakke med en som har tjenestegjort utenlands. Du kan være anonym.	Tlf: 800 48 500 www.kameratstotte.no
Veteran møter veteran		https://www.veteranmoterveteran.no/info@veteranmoterveteran.no
NAV		Tlf: 55 55 33 33 www.nav.no
RVTS midt	Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress- og	rvts@stolav.no

	selvmordsforebygging	
Forsvarets veteransenter		veteransenteret@mil.no Tlf: 62 82 01 00
Forsvarets veteranavdeling	Forsvaret tilbyr ulike typer støtte til soldater, veteraner og deres nærmeste. Tilbudene er vist på forsvarnets nettsider.	www.forsvaret.no/veteraner
Forsvarets grønne linje	Et samarbeid mellom Forsvaret og Kirkens SOS	Tlf: 800 30 445
Forsvarets «åpne dør» for veteranhenvendelser		Tlf: 800 85 000 (hverdager mellom 08 – 15)
Kontoret for psykiatri og stressmestring og Nasjonal militærmedisinske poliklinikk		www.forsvaret.no/imps Tlf. 23 09 79 30
HV-12 Trøndelag heimeverndistrikt		Tlf: 74 83 67 10 Hv-12.kontakt@mil.no
Facebook	Det er flere facebook-grupper for veteraner. Her kan man komme i kontakt med andre veteraner, samt følge med på arrangementer både lokalt og nasjonalt.	VETERAN MIDT-Norge Veterannett – INTOPS veteraner Forsvarets veteraner Forsvarets veteransenter